

SZEGEDI

KATOLIKUS TUDÓSÍTÓ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL BELVÁROSI PLÉBÁNIA (TEL. 136.)

FŐSZERKESZTŐ VÁRHÉLYI JÓZSEF P. PRELÁTUS, PLEBÁNOS.

MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER.

Vass József

1877—1930.

Az emberi szíyben rejtett meglepetés szüksézsavuságával topant be Szegedre a hír: Vass József, a pap-miniszter meghalt.

Prohászka Ottokár után immár a második szolgája a katolikus Anyaszentegyháznak, akit népszerűségének teljességében, munkaközben, a szószékről szólit magához az Ur.

Vass József vasárnap még megjelent az ő második templomban, a szociális emberszeretet és a keresztény demokrácia oltáránál, hogy az egri és gyöngyösi katedrákról elmondhassa az ő változatlan credo-ját a keresztény szellemben szervezett új nemzedék nemzetet és államot regeneráló diadalmas erejéről.

A történelem temetőkertjében most már egymásmellett áll a keresztény demokrácia rőneszánuszának két nagy karriérje: Ottokár püspök, a magyar obeliszk, akinek filozófiája a transzcendentalis magasságokat járta és Vass József, a sokoldalú kristály, valamennyi tükröző lapján az emberi tömegeket adminisztráló status-férfi földi gondjaival.

Ottokár püspök a tiszta aethert szerette; mindenkit magával ragadott: „A magasságok felé”. Vass József bölcséletének tengelye: „A teremtés célja az ember”.

A papminiszter halálakor a magyar élet minden barázdájából olyan grandiózus kórusban tör fel a gyász, hogy ez a mindenütt otthonvalóság a világnézetek harcának delelőjén szinte a tranzigálás sejtéseit rajzolja szemfedőjére, pedig ez a látszat nem lehet vád, hanem a diadalmas világnézet győzelmi bokréta, melyet a gyakorlati bölcsesség fűzött össze.

Egyénisége nem szorítható egy nekrológ abroncsai közé. Életpályájának magasan ívelő parabolája a sárvári csizmadia műhelytől a miniszteri székhöz „cáfolata annak a híresztelésnek, mely a keresztény magyar politikával szemben a maradiság és a feudalizmus vádjait akarta kovácsolni”. Amióta elindult Sárvárról a győri bencés gimnázium első eminens tanulója s Székesfehérvárra beöltözött az Egyház ruhájába, mindég elején volt a sornak. A római Collegium Germanico-Hungaricum-ban szerezte meg a filozófiai és teológiai doktorátust s idehaza gyakorlati életének minden mozzanatában a szellemi magasabbrendűség volt állandó iránytűje. Zichy Nándor gróf adonyi káplánja székesfehérvári szerkesztő lett. 1911-ben a budapesti Szent Imre-kollégium igazgatói székében találjuk s 1919-ben felfedezik benne a tudóst, akit a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem a hitelemzés és az ékesszólástan nyilvános rendes tanárává hívott meg. A bolsevizmus dunaparti lázadása az életére tört s ő ekkor Zalamegyének egy kis községébe, Gogánfára menekült. Innen szökött el a vasvári kerület mandátuma 1920-ban a politika aktív harcosai közé. Tíz esztendeig volt miniszter, három tárcát viselt, ezek közül nyolc és fél esztendeig a legnehezebbet, amelyet ő maga szervezett meg, a népjóléti és munkaügyit, amelynek gondjai mindenki más számára a népszerűtlenség töviskoronáját tartogatták volna, de az ő egyénisége ezen a nehéz területen is tekintélyt tartott, mindenki elhitte neki, hogy erőfeszítései nem is meddősege, hanem csak elégtelensége nem a kormányzat képességeinek fogyatkozásaiban, hanem a gazdasági világrend átalakulásában, magyar erővel lebirhatatlan tényezőkben gyökerezik.

Politikai ellenfelei — ha voltak — kivétel nélkül koszorút kötnek koporsójára. E babérlevelek egyikére azt írták: dacára annak, hogy katolikus pap volt, modern is tudott lenni. Ezt a babérlevelet egy kis helyreigazítással tesszük az emlékek múzeumába: Éppen azért, mert katolikus főpap volt és lelkében hordozta a minden időkre szóló Evangeliumot, nem lehetett maradi a holnap igényeivel szemben sem. Nekünk, a hozzá közelállóknak fényes elégtétel, ha a katolikus világnézetet, Szent Ágoston vallomásainak hirdetőjében a tulsó oldalról megfiatalodva látták.

Életének principiuma volt: éjjel-nappal dolgozni és éjjel-nappal elmélkedni. A munkát még birta, de a szomorúság ravatalára terített Magyarország sorsa felett való elmélkedés belülről emésztette. Politikai katedrájáról mindég friss hitet, szebb jövőt, önbizalmat hirdetett, de milyen lelki tusa árán.

Amikor már érpattanásig feszültek halántékán az önmagával, felelősségével vívott harc redői és szíve sem bírta az öldöklő tempót a mitológiába nyult hasonlatért:

— Meduza istenasszony arcába, ha valaki belenézett — mondotta — szörnyethalt. Mert Meduza istenasszonnynak megadta a sors a kegyet, hogy egyszer, egyetlen pillanatra belenézzen a semmibe, a reménytelenségbe. Ennek a percnak az emléke tükrözött vissza az arcán. Ettől halt szörnyet az, aki belenézett.

Az utolsó napjaiban ezzel a pogánylátomással küzdött, de volt ereje ahhoz, hogy minden hajnalban kicserélje Meduza arcát Krisztussal, aki a hívőket sohasem engedi a semmibe, a reménytelenségbe nézni.

A nagy statusférfit, pap-miniszter, író, tudós ravatalánál az egész nemzet gyásza virraszt. Örökség, melyet reánk hagyott, sokkal tágabb terjedelmű, semhogy értékét a gyász első döbbentében felmérhessük. A történelem még sokszor fog visszatérni az ő egyéni kincseinek értékeléséhez.

Valami a «moziról».

A „mozi”, ahogy a mozgószínházat röviden nevezzük, nagyon fiatal. Hiszen csak 1895-ben született, ami kiteszen harmincöt esztendő. Ki hitte volna, hogy ez az újszülött így hamar meg fog nőni és így nagy hatalommá leszen?

Ám lássuk, hogyan is esett ez a gyors fejlődés?

Kezdetben alig volt több a film hossza 200 méternél, ma a legrövidebb is van vagy 2000 m. És akkor az a 200—250 méteres film is belekerült vagy 2000—3000 frankba. A másolatot már 200 frankért adták el. Körülbelül 1914-ig Franciaország volt a filmek legnagyobb piaca és termelője. A háború után a helyzet teljesen megváltozott. Eleinte egészen más volt a film tárgya. Ma van dráma és vígjáték, bohózat, fantasztikus film, tanulságos és tanulmányi, hangos és beszélő film. A nagy filmek 2—4000 méter hosszúak, de vannak ennél is sokkal hosszabbak.

Az Amerikában 1928-ben készült 820 film ára kitesz vagy 3.700.000 frankot. Ebben a számban van olyan nem egy, mely maga került 25 millióba. Franciaországban egy-egy film ára 500.000 és 3 millió frank közt váltakozik.

Amerika egymaga vagy 800 filmet készít évenként, Franciaország körülbelül 90-et, Németország 200-at, a többi állam együtt vagy 50-et. Tegyük fel, hogy ez az 1140 film mind hosz-

szuméretű, nézik az egész világon körülbelül 100.000 helyiségben, mely számban nincsenek felvéve az iskolák, gyárak stb., mely helyiségekben csak úgy hozzávetőleg 65 millió a férőhely.

A moziipar felemészt az egész világon közel 100 milliárdot, amiből az Egyesült Államokra 38 milliárd esik. Amerikában ez a harmadik helyen álló iparág, a fontosságot illetőleg. Ennél jelentékenyebb csak az élelmezési és autóipar.

Ezek után essék arról is szó, hogy milyen a mozinak hatása. Erre egyszerűen annyit mondhatunk, hogy óriási és ezt értjük minden szempontból. A film mindenekelőtt nagyban szolgálhat propagandacélokat úgy hazafias, mint erkölcsi, szociális és vallási téren. Felsorakoztathatnánk nem egy filmet, mely mindenik a fenti céloknak egyikét szolgálta.

Amerikában legkönnyebb a helyzete a termelést illetőleg, mert hiszen amit felemészt a film előllátása, azt behozza már ott-hon. Utóbb nyomban elküldi Európába és olcsóbb áron tudja kölcsön adni, mint az európai gyárosok. Így történik aztán, hogy a mozik el vannak árasztva mindenféle erkölcstelen amerikai filmmel, miután a nagy versengés mellett a mozitulajdonosoknak folyton új dolgokkal kell előállniok és az európai filmet, mely talán némileg jobban kedvez az erkölcsnek, nem tudja olyan olcsó áron megkapni, mint az amerikait.

Pedig hát mindenkép azok kellene lenniök az illetékeseknek, hogy a film erkölcsös és hazafias legyen. Ha egy szindarab a cenzurának nem tetszik, egyszerűen betiltják, az erkölcstelen tartalmu könyvet elköböznek, a mozi az erkölcstelenséget illusztrálja, vagvis képekben tárja elénk, mégis előadják a sokszor legerkölcstelenebb dolgokat és a még kevésbbé erkölcsteleneknek is azzal igyekeznek reklámot csipálni, hogy szemérmetlen falragaszokon hirdetik és arcpirító címekkel csalogatják be a népet.

A cenzura mindezzel szemben tehetetlen vagy pedig nem veszi elég komolyan feladatát. Pedig el kell ismernünk a mozi nagy fontosságát úgy erkölcsi, mint szociális szempontból. Most hogy már beszélőfilmek is vannak, talán a képek erkölcstelen voltát tartikják az erkölcstelen beszéddel. Nem tudjuk, ezt döntse el az a hatóság, mely ellenőrzés szempontjából kötelességszerűen látogatja ezeket a helveket. Az elbírálásnál pedig — és ezt a **filmcenzoroknak** mondjuk — arra gondoljanak, hogy soha olyan melegágya az ifjúság megrontásának nem volt, mint a mozi. Pedig lehetne ez máskép is, ha ahelyett, hogy rablások, betörések ügyes fogásait látnák, lélekemelő, hazafias és vallásos dolgokat tárnának eléjük. Ha Amerika azt tapasztalná, hogy az

ilyenfajta filmekben van kereslet, a maga üzleti szellemével ilyeneket is gyártana.

Azt mondják, hogy a rövid hajnak nem a francia fodrászok, hanem a filmek csináltak propagandát és hogy a szaru-foglaltatú szemüveg ennyire elterjedt az egész világon, azért tisztára Harold Lloydot illeti a felelőség. Így terjed a rossz példa is és terjedne a jó, ha a film ezzel a példával szolgálna. Igyekezzünk azon, hogy sok kerüljön ebből a fajtából a nézőközönség elé. **A.**

A templomszentelés szertartása.

Az Egyház kétféle templonavatást ismer: templom megáldást s az ennél sokkal hosszabb és ünnepélyesebb templomfelszentelést.

Az előbbi a püspök meghatalmazásából, áldozópap is elvégezheti, az utóbbit csak a püspök.

A leggyakoribb az az eset, hogy a templomot először csak megáldják, s utóbb, ha erre megfelelő alkalom nyílik a püspök ünnepélyesen felszenteli.

A templomszentelés igen régi keletű és sok mély értelmű szertartásból áll. A főgondolat, amely a szertartásokban megnyilvánul az, hogy az Egyház a templomot először kivonja a profán használatból és „a világ fejedelmének”, a gonosz léleknek hatalma alól s azután az ily módon megtisztított templomot egészen az Isten szolgálatára foglalja le. Az előbbi a szentelt vízzel való meghintéssel, az utóbbi: a tulajdonképeni felszentelés pedig szent olajjal való felkenéssel történik. A templommal együtt mindig felszentelnek legalább egy oltárt is, rendszeren a főoltárt, mert a templom elsősorban a szentmise-áldozat bemutatására való, ez pedig az oltáron történik. A templom szentelés szertartását bevezeti a szentelést megelőző napon az oltárba helyezett szent ereklyék előkészítése és be-

fejezi a szentelés végeztével bemutatott szentmiseáldozat.

A szentelést megelőző napon a püspök és azok, akik a szentelést kísérik, bőrttel készülnek elő. Este felé pedig a püspök az oltárba helyezendő szent ereklyéket okmánnyal ellátva egy edénybe helyezi és lepecsételve egy, a templom közelében levő felékesített helyiségben helyezi el. A templom papsága pedig az ereklyék előtt imádságot végez az illető szentek tisztelőtére. Az Egyház azért írja elő, hogy csak vértanui ereklyét tartalmazó oltáron szabad misézni, mert a kereszténység első századaiban a szentmisét a katakombák mártyr-sírhajói fölött végezték.

Másnap reggel kezdődik a tulajdonképeni szertartás, mely két főrészből áll: 1. a templom falának kívülről és belülről szenteltvízzel való meghintéséből és 2. a szent ereklyéknek az oltárban való elhelyezése után az oltárnak és a templom belső falainak szent olajjal való megkenéséből.

1. A püspök a szentelés reggelén kíséretével együtt az ereklyék elé vonul, itt elimádkozzák a 7 bűnbánati zsoltárt s ez alatt a püspök felölti a liturgikus ruhákat. Most a templom

ajtaja elé mennek. A templomban csak egy diakonus tartózkodik, az ajtaját pedig becsukják. A nép a templom előtt áll. A püspök egy imádságot mond és elkezdik a Mindenszentek litániáját. A mikor ahhoz a könyörgéshez érnek, „Minden goncsztól ments meg Uram minket”, a püspök vizet szentel s a papsággal meg a néppel együtt háromszor körüljárja a templomot — kétszer jobbkéz felé, harmadszor pedig bal-kéz felé indulva — s meghinti a templom falait először fent, aztán alant, majd a középen. Eközben állandóan ismétli: „Az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében”. Minden egyes megkerülés után megáll a templom ajtaja előtt és megüti pásztorbotja aljával a templom ajtaját és a Zsoltár (23) szavait mondja: „Emeljétek fel fejéteket ajtók, táruljatok örök kapuk s a dicsőség királya bevonul”. Belülről pedig a diakonus kérdi: Kicsoda Ő, a dicsőség királya?” A püspök pedig feleli: „Az Ur, a nagyhatalmas és erős, a harcokon hatalmas Ur.” A harmadik alkalommal azonban már a papsággal együtt válaszolja: „A seregeknek Istene, Ő maga a dicsőség királya: Nyissátok ki, nyissátok ki, nyissátok ki.” Most még a püspök a pásztorbot végével keresztet rajzol a templomajtó alsó részére e szavakkal: „Ime a kereszt jele, meneküljön minden ármány.” Ez a szertartás szépen mutatja, hogy a teljes Szentháromság nevében, Krisztus kereszthalálának erejével tört meg a sátán hatalma s az emberiségnek hosszas várakozása és esdeklése után Ő nyitotta meg a mennyország kapuját.

Az ajtót közben kinyitották s a püspök a segédkező papsággal meg 1—2 kőmivessel bevonul a templomba. A nép azonban kint marad és imádkozik.

A püspök a templomba való belépésekor így szól: „Békesség e háznak”, mire a diakonus feleli: „A te bejöveteleddel” s erre az egész kíséret hozzá teszi: Amen. A püspök a templom közepéig halad előre s ott letérdelve a Szentlélek segítségül hívásául elkezdli a Veni Creator himnuszt. amelyet a többiek folytatnak. Ezután újra a Mindenszentek litániáját imádkozzák, hogy ezzel kiejtsék a mennyország lakóinak közbenjárását. Mikor a kérdésekhez érnek, a püspök kezébe veszi a pásztorbotot és háromszor megáldja a templomot.

Közben már a templom padlójára András-kereszt alakjában hamut hintettek s a püspök a litánia végeztével pásztorbotjával be'erajzolja a hamuba a görög és latin ábc betűit. Ez annak a jelképezésére szolgál, hogy az Egyház minden nyelvű, rendű és rangú hívó számára nyitva áll.

Most a püspök a templom szentélyében megszenteli az u. n. Gergely-vizet, amellyel a templom falait befüröl fogja meghinteni. Gergely-víznek azért nevezik, mert ennek szentelési imádságai már Nagy szent Gergely pápa misekönyvében is megtalálhatók. A vízbe sót, hamut és bort kever a püspök, a mivel szépen jelzi a bűnbánatot (hamu), a lelki megtisztulást (viz), az Isten kegyelméből való megszentelődést (bor) és a romlástól való megővást (só).

Rendkívül mélyenjáró az a szent Ambrus irataiban megtalálható hosszú imádság, amellyel a víznek szerepét és kiváló tulajdonságait dicsőíti.

A vízszentelés után a püspök először a templomajtóhoz megy és pásztorbotjával fent és alant egy-egy keresztet rajzol rá. Ezután jön a templom meg-

hintése belül a Gergely-vizzel. A püspök először az oltár lapjára rajzol a szenteltvizbe mártott hüvelykujjával 5 keresztet és körüljárja 7-szer az oltárt, utána pedig két ízben jobbra, har-madszor pedig balra ináulva körül-megy a templomban és meghinti a fa-lat a'ant, középen és fönt, majd pedig a főoltártól az ajtóig és erre merőle-gesen az egyik faltól a másikig. Vége-zetül a templom közepén állva, kiönti a Gergely-víz egy részét a világ négy tája felé, hogy ezzel Isten kegyelmé-nek bőségét jelezze. A szenteltvizzel való megfűstölés szertartását egy szép prefátio éneklésével fejezi be. Most a még megmaradt Gergely-vizből pedig maltert csinál, a maradék vizet pedig kiönti az oltár körül. Így kellett tenniök az ószövetségi papoknak is az-zal az áldozati vörrel, ami a népnek meghintése és az oltár megkenése után fennmaradt.

2. A templomszentelés második része aznál kezdődik, hogy elmennek az erek-lyékért, melyeket azután négy pap hoz ünnepélyesen a templom elé. De mielőtt a templomba bevonulnának, a püspök a papságtól és a hívektől ki-sérve az ereklyékkel megkerüli a tem-plomot, miközben a nép az öske-resztények mintájára ugyanazon a han-gon folytonosan énekl: „Kyrie elei-son” (Uram irgalmazz.) A templom megkerülése után megállnak az aj-tó előtt és régente a püspök ekkor be-szédet intézett a templomot építtető kegyurakhoz és a néphez, akiket a tem-plommal szemben való kötelességeikre figyelmeztetett és feldlvastatta a tri-enti szent zsinat rendelkezéseit is. Ma napság azonban ezt eiszohták hagyni és a szentbeszéd rendesen a szertartás

végére marad. A püspök most megkeni krizmával (kelzszammal kevert faolaj, melyet a püspök nagyecsütörtökön szen-tele meg) két helyen a templomajtót s kíséretével együtt bevonul a templom-ba. Most már a hívők is követik őt, a kiknek nem volt szabad a templomba lépniök. Az oltár elé érve a papok le-teszik az ereklyéket, a püspök pedig krizmával felkeni az oltár közepén ál-ló üreget, amelybe az ereklyék kerül-nek s miután azokat is bekejezte, meg-fűstöli. Erre az üreget elzáró kőlapot is megkeni krizmával s a nyílást be-földve a szűrt becementezi. A püspök munkáját a kőmivesek fejezik be. Most megkeni a kőlapot feülről is s az egész oltárt megfűstöli. A püspök le-ül, a segédkenők pedig letörlik az ol-tárt, melyet a püspök újra megfűstöl a közepén és a négy sarkán. Az oltárt körülvevő és arról az égnek szálló töm-jénfüst jelképe annak az imádságnak és áldozatnak, mely az oltarról emel-kedik az ég felé.

A püspök eddig még csak az oltár-nak ereklyetartó részét konte fel, most következik az egész oltárnak ünnepé-lyes felszentelése, hogy méltóvá legyen a legszentebb áldozat bemutatására. Ez a felszentelése kétféle olajjal történik, Bevezetőül a püspök háromszor körül-fűstöli az oltárt, majd átadva a füstöl-őt egy áldozópapnak, aki folytonosan körüljárva fűstöli azt mindaddig a míg a felszentelés tart s közben csak akkor adja át a füstölőt a püspöknek, amikor erre ne'í szüksége van. A püs-pök pedig a keresztelendők olajával megkeni az oltár fedőlapát közepén és a négy sarkán, majd megfűstöli az ol-tárt. Utána másodszor is megkeni ugyancsak a keresztelendők olajával, míg a harmadik kenéshez már krizmát

használ. Végezetül a keresztelendők olaját és a krizmát egyszerre önti az oltár lapjára és elkeni azt az oltár fedőlapjára...

Az oltár felkenése után következik a templom falainak megkenése. A püspök az evangéliumi oldalról kiindulva megkeni a templom falán levő 12 keresztet, s mindegyiket külön megfűstöli. A keresztek fölött gyertyatartók állanak gyertyákkal ellátva, melyek a szentelés napján állandóan égnek. Erről a gyertyával ellátott keresztekéről lehet megismerni, hogy egy templom fel van szentelve.

A püspök most az oltár közepére, és annak 4 sarkára tömjénkeresztet, erre pedig vékony gyertyakeresztet tesz és a gyertyákat meggyújtatja, hogy az ol-

táron a tömjénnel együtt égjenek el, annak az áldozatnak a jelzésére, melyet majd ott bemutatnak. Az oltárszentelés ünnepélyes szertartását a püspök egy praefatio éneklésével zárja be. Ezután már csak az oltár homlokzatát és az oltárlap meg az oltáralja közti eresztőket keni meg a 4 sarkon.

Az oltárt a segédkezők letörlik, a püspök pedig megmossa a kezét és megáldja az egyházi ruhákat. Befejezésül a püspök, vagy egy más pap szentmisét mond a felszentelt oltáron, melynek végén a püspök ünnepélyes áldásban részesíti a szertartás résztvevőit.

Halanka Gyula dr.
Sch. P.

Tisztelet az Oltárszentség iránt.

Párisban beteghez hívták a papot. A pap karing fölé fölvetve köpenyét és bebukkolózva várt a villamosállomáson. Körülötte a munkások szorongtak, kik napi munkájukra siettek.

Az autóbusz megérkezik, a fék nyikorog, a koci megáll. Csaknem egészen tele van munkásokkal, kik a „vörön negyedben” szálltak fel.

— Tessék felmutatni a sorszámot. csak két hely van! — kiáltott a kalauz (Párisban a villamos és autóbusz állomásokon egy automatából mindenkinek sorszámot kell kivennie.)

Imájába merülve a pap elfelejtett számot venni. A két üres helyet elfoglalták a sorosok.

Megteft. de a beteg vár! Periculum in mora! A pap szétnyitja köpenyét hogy lássák a karing.

— Beteghez megyek!

— Tessék felszállni!

A lent maradottak közül senki sem tiltakozik a papnak adott engedély ellen. A villamoson elhallgatnak az emberek, többen összehajtogatják az újságot. Krisztus felszállt az autóbuszra.

— Tessék ide ülni ebbe a sarokba. Tiszteendő ur — szól az egyik munkán és feltett helyéről. — Itt csendesebb. . .

Az út hosszú volt s a csend minőségig kitartott. Mire gondoltak az utasok? Az első áldozásukra? Avagy az eljövendő utolsóra.

Célhoz érve a pap mélyen megindulva szól a jelenévökhöz: „Köszönöm, barátaim!”

Magában pedig azt gondolta: „Mégis van hit a munkásemberekben!”

Szeptember 15.

16. Kedd, szt. Kornél és Cyprián vt.
 17. Szerda, szt. Ferenc stigmái ††
 18. Csütörtök, kup. sz. József h.
 19. Péntek, szt. Január vt. ††
 20. Szombat, szt. Euszták vt. ††
 21. Vasárnap, szt. Máté ap.
 22. Hétfő. Vil'an. szt. Tamás.
 23. Kedd, szt. Linus pp.

24. Szerda, szt. Gellért p.
 25. Csütörtök, Mária oltalma.
 26. Péntek, szt. Ciprián és Jusztina vt. †
 27. Szombat, szt. Kozma és Demjén vt.
 28. Vasárnap, szt. Vencel kir.
 29. Hétfő, szt. Mihály főangyal.
 30. Kedd, szt. Jeromos hv.

(A dült betű misehallgatásra, a † hustó, való tartózkodásra, a †† szigorú vagy enyhített böjre figyelmeztet)

Szeptember 17., 19., 20-án őszi kántor böjt, 17-én és 20-án enyhített, 19-én szigorú.

Szeptember 21-én d. e. 10 órakor a fogadalmi templomban ünnepélyes mise keretében a püspök megáldja a Kat. Kör zászlaját.

Szeptember 24-én szt. Gellértnek, a csanádi egyházmegye első lyértanupüspökének emléknapja. — A fogadalmi templomban reggel 7 órakor énekes szentmise.

Szeptember 28-án d. e. 10 órakor a Fogadalmi templomban az egyetem tanévnyitón Venti Sande-ja.

Szeptember 29-én d. e. 10 órakor a fogadalmi templomban a Borbély és fodrász szakosztály közös szentmiséje.

Szentmihályteleken szeptember 29-én bucsu, 9 órakor szentbeszéd, majd szentmise.

Rókuszon szeptember 30-án az örökimádás során egész nap szentségimádás. Reggel 7 órakor kitétel, este 6 órakor betétel.

Levente és cserkészfelszerelés raktáron.

Alapítási év 1882.

Krier Rudolf Szeged, Feketesas-utca 21. sz.

Egyenruha szabóság. ☉ Egyenruházati cikkek, kül- és belföldi szövetek raktára. ☉ Saját sapkasműhely egyenruházati és sportsapkákhoz.

Telefon: 13-91.

Postatakarékpénztári csekkiszámla 49.623.

Telefon: 13-91

Uri, női divatcikkek
 és mindennemű kötött, szövött áruk legjobban vásárolhatók
Stein Péternél Szeged, Kárász-u. 10.

Beszámoló a Szegedi Urilányok Mária Kongregációjának 1929–30 évi működéséről.

A munkaévet szeptember 22-én kezdtük meg.

Gyűlést mindig a hó második és negyedik vasárnapján délután tartottunk, főtisztelendő Kránitz Imre hittanár vezetésével a Miasszonyunkról nevezett Iskolanővérek zárdájában, hol Mária Adorata tisztelendő nővér szerető gondoskodása mellett igazi otthonra talált egyesületünk. Közös áldozásunk minden hónap első péntekjén, Magyarok Nagyasszonya és védőszentünk árpádházi boldog Margit ünnepén van a Fogadalmi templomban.

A lelkiélet mélyítésén dolgozik az eucharisztikus és missziós szakosztály, valamint a tiszteletőrség.

Önmagunk művelése céljából gyűléseinknek többször önképzőkört jelegget adtunk. Ilyenkor egy-egy hitvédelmi kérdés megvitatása, ének, zene és szavalat tették az ott eltöltött időt kellemessé.

December 8-án szórakoztató Mikulás-délutánt rendeztünk.

Két tomboladélután jövedelméből egy pogánygyermeket váltottunk ki.

Március 2-án a Városi Színházban páratlanul sikerült előadást tartot-

tunk. Ezen munkánk 700 pengőt (Hét-száz) juttatott a Szegeden építendő katolikus ház javára.

Egy szegény kisleányt, ki 13 éve csalára még nem volt elsőáldozó, áldozóesütörtökön az Ur asztalához vezettünk és teljesen felruháztunk.

Az Újszegedi Szent Vince Egyesület gyermekstrandján idét gyermeket nyaraltattunk.

Fogadalmujitást december 8-án, tagfelvételt március 25-én tartottunk.

Egyesületünk 45 tagot számlál. Anyakönyvünkbe ebben az évben egy szerzetbelépést, két esküvőt, két halálesetet jegyeztünk.

Mint minden évben, idén is megtartottuk a háromnapon zárt lelkigyakorlatot dr. Halász Pál tanítóképzőintézeti hittanár ur vezetésével, kinél lelkünk mélyébe hatolt szavai kitörülhetetlen nyomokat hagytak.

Feljejtethetlen emlékeink közé tartoznak a szentkúti kirándulás és a budapesti szent Imre ünnepségeken való részvétel is.

Szent áldását adja reánk továbbra is kisdedével Szűzanyánk.

Értesitem

a tisztelt megrendelőimet, hogy kárpitos műhelyem ujszegedi temetőnél, Bobalits-telep 52. alatt van, hol mindennemű új és javítást legolcsóbban vállallok. Kivánatra házhoz megyek.

CSISZÁR JÁNOS, kárpitosmester.

— **Az első orgonahangverseny sikere.** Szeptember 14-én este 6 órakor tartottuk az első hangversenyt a fogadalmi templom új orgonáján. Az ünnepi alkalommal vendégeink is voltak: a nemzetközi orgonakongresszus tagjai, akik Európa távoli országaiból jöttek el Szegedre, megtekinteni a máris világhírűvé vált új orgonát. Valamennyien legnagyobb csodálkozásuknak adtak kifejezést orgonánk bámulatosan szép hangja és gigantikus méretei felett és megígérték, hogy a külföldön állandóan felhívják a szakkörök és az érdeklődők figyelmét az orgonánkra. Maga a hangverseny, amelyen Szeged katolikus társadalmának minden számottevő tényezője jelen volt, várakozáson felül sikerült. Riegler Ernő budapesti orgonaművész, Antos Kálmán karnagyunk, Kertész József és Belle Ferenc dr tehetségük legjavát mutatták be. Műsoron kívül pedig Dunkeberg Ottó a passauai székesegyház orgonaművésze a Magyar Hízekegy dallama fölött rögöngyözött. Szívbemarkoló hangfutamokat és zseniálisan összeválogatott hangszínezéseket mutatott be e szép magyar témával kapcsolatban. Bámulatos technikával és biztonságga előadott közel félórás játékanak hatása alatt lenyűgözve, szinte sajnálta a közönség elhagyni a fogadalmi templomot, amely ez alkalommal megtelt. Ezzel kapcsolatosan felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a jövőben rendezendő orgonahangversenyekre a jegyeket ne az utolsó pillanatban váltsa meg, mert most is több százán kinnrekedtek a jegyváltás halogatása miatt. Másrészt pedig ha vala-

hol, úgy e hangversenyeken pontosan jelenjünk meg, mert kezdetkor lezárjuk a templom kapuit és a későn jövők kinn maradnak, vagy ha be is jutnak, üresen maradt helyüket akkorra már elfoglalják mások.

— **Vitéz Ökrös László tábori alesperest püspöki titkárrá nevezték ki.** A honvédelmi miniszter Hász István dr tábori püspök előterjesztésére vitéz Ökrös László táb. alesperest tábori püspöki titkárrá nevezte ki.

Ez a kitüntetés városszerte nagy örömet keltett. Katonai és civil körök egyaránt nagy megértéssel kísérték a buzgó, szorgálatkés és kötelességtudó alesperes itteni működését. Ezért bár sajnálattal fogadjuk a hirt, hogy távozik körünkől, új állásához és nagy látókört kívánó fontos pozíciójához sok szerencsét kívánunk.

Ugyancsak sajnálattal kell elbúcsúzni Szeged másik szimpatikus és buzgó katonapapjától: Mészáros János dr táb. főlelkész től is, akit püspöke a budapesti 1. vegyesdandár tábori főlelkészévé nevezett ki.

A távozó tábori alesperes helyébe Stenczel Lajos, a budapesti 3. sz. honvéd és közrendészeti kórház tábori főlelkésze került mint vezető lelkész, míg Mészáros dr utódjának személyére még nem történt döntés.

Az alsóvárosi szabadság-téri óvoda a Keresztes nővérek vezetése alatt immár átadatott rendeltetésének, miután szeptember 13-án reggel 8 óra-kor a püspök ur a kápolnát és zárdát felszentelte.

— Zavarok a kínai misszióban.

Shanghaiból érkezett távirati jelentés szerint a hupeki tartomány és 7 belga hittérítőjének már megint el kellett menekülni a kommunisták támadásai elől. Az itsang-i vákariátus, amelynek püspökét nemrég gyilkolták meg, jelenleg már kétharmad részben a kommunisták kezében van. A nemrég elrabolt két spanyol, két ír és egy amerikai hittérítő felől még mindig nincs hír. A Shen-shi-i tartományban az elmúlt 7 hónap alatt 13 misszionáriust raboltak el, 20 missziós állomást pedig felperzselték a rablók.

— **Miért lettek a st. pölteniek felekezetenkívülivé?** Az alsóausztriai St. Pöltenben nemrég — bizonyos szabálytalanságokra hivatkozva — betiltotta a rendőrség a szociálista Schutzbund tüntető felvonulását. A szociálista szabadgondolkodók ezt a tilalmat is az Egyház „bünlistájára” írták és olyan propaganda akciót indítottak meg a nagyrészen az ipari munkássághoz tartozó lakosság körében, hogy alig néhány nap alatt közel 1500-an írták alá az Egyházból való kilépésüket igazoló nyilatkozatot. Jellemző, hogy egy háznak valamennyi lakója, szám szerint hatvanan, kilépett az Egyházból, azzal a megokolással, hogy a ház előtt nagyon brutálisan viselkedett „csendőrség”.

— **Jezsuita páter a tánc-kongresszuson.** A müncheni nemzetközi tánc-kongresszus ultramodern résztvevői közt — még monoklis táncosnők is voltak közöttük —, szerzetes

is szerepelt az előadók közt. P. Mulkermann ismertnevű jezsuita páter volt a vállalkozó, aki „Tiltja-e az Egyház a táncot?” tárgyáról tartott nagy érdeklődéssel hallgatott előadást. Kifejtette, hogy az Egyház elvben nem ellenzi a táncot, hiszen a tánc régi keresztények istentiszteleteinek egyik jelentős járuléka is volt. A vértanúk sirjánál s vigiliák alkalmával a templomok előtt is táncsal ünnepelték a régi keresztények, valamint eljegedhetetlen keflőke volt a tánc a középkori szociálistáknak is. A tánc magában egyáltalán nem áll ellentétben a keresztény etika követelményeivel, sőt mint művészet minden körű kultúrájának

— 70 millió pária a katolikus Egyháztól várja felszabadítását.

Az „Osservatore Romano” a páriák vezérének egy tanulmányát közli, amely mellett, hogy a páriák 70 millió lelket számláló kasztjának égbekiáltó szenvedéseit ecseteli, a katolikus Egyház fejéhez, a „szegények atyáéhoz” fordul könyörgésével, tőle várva, hogy a páriákat abból az állati sorsból kimentse, amelyre az indiai felsőbb kasztok embertelen gögje kárhoztatja őket. „Gandhi nem segít, őt csak a felsőbb kasztok sorsa érdekli. A mohamedánok csak a saját érdekeikkel törődnek. S a kommunisták? Ők meg a moszkovita uraim jogfosztott rabszolgáivá akarnak tenni bennünket”. S a népe sorsáért reszkető pária vezér megérzi, hogy a népek, érdekek tülekedésében önzetlen méltányosságot csak a katolikus Egyház fejtől remélhet. Hozzáfordul tehát és kéri: küldjön szerzeteseket, akik Indiában és meghonosítsák azt a szellemet, amelynek Európa a kultúráját köszönheti.

— **Fascisták a nőiességért.** Az „Osservatore Romano” nagy elismeréssel emlékezik meg Turatinak, a fascista párt főtitkárának, legutóbb az ifjú fascisták felavatási ünnepélye alkalmával elmondott beszédéről. Turati lelkes szavakkal buzdította az ifjúságot hagyományos keresztény erkölcsök megzésére s különösen lelkükre kötötte, hogy otthonukat, családjukat megbecsüljék. A lányokat főképp arra intette, hogy úgy modorukban mint öltözködési módjukban s szórakozásaikban mindig az igaz nőiesség követelményeit tartsák szem előtt s tudatosan helyezkedjenek szembe azzal az áramlattal, amely el akarja fűszítani a lányokat és női mivoltuk legértékesebb tulajdonságaiktól akarja megfosztani őket. Hevesen kikelt Turati azok ellen is, akik eltűrrik, hogy leányaik hiányos öltözetben járjanak s a divatos szórakozások, modern táncok, strandolás stb. mellélt veszélynek tegyék ki erkölcsiüket.

— **Követendő példa.** Kölnben örömdetes megegyezés jött létre katolikusok és protestánsok közt az urnapi és nagypénteki munkaszünet érdekében. Protestánsok az Urnapja ünnepi jellegének tiszteletben tartására, katolikusok pedig a nagypénteki munkaszünet keresztülvitelére kötelezték magukat. A város polgáraihoz együttesen kiadott felhívást intézték, kérve őket, hogy alkalmazottaikat ezen napokon a munkakötelezettség alól felmentsék, zajjal járó munkát ne végezzenek, bevásárlásoktól tartózkodjanak. üzleteiket pedig legalább déli 1 óráig zárva tartásák.

— **Protestánsok a katolikus rádióelőadásokért.** Általánosan ismert jelenség az Egyesült Államokban az az élenk érdeklődés, amellyel protestáns körök ujabban a katolikus hitigazságok megismerésére törekcszenek. A rádió által közvetített katolikus apológiai előadások pl. annyira közkedveltek, hogy nemrég egy protestáns rádióelőfizető 25 dollárt ajánlott re a előadások költségeire abban az esetben, ha még 19 protestáns előfizető akad, aki hasonló összeget ajánl fel a a kérdéscs célra. Jellemző, hogy mindjárt a felhívást követő napon 20-nál több protestáns előfizető jelentette be a maga hozzájárulását.

— **Élelmes propaganda.** Az „Augsburger Postzeitung” egy angol regényíró ügyes trükkjéről emlékezik meg. Hogy új regényének kelendőségét biztosítsa, a következő hirdetést tette közzé: „Amerikai milliomos házassodni készül. Vagyon mellékes. Fő kívánsága, hogy jövedőbelije a „Lea az asz-szony” című regény hősnőjéhez hasonlítson. A regényt néhány nap alatt utolsó példányig elkapkodták.

Vénig Gyula cipész mester

Gizella tér 3. sz. A fogadalmi templom közelében.

Ajánlja a legjobb anyagból a legszebb kivitelben mérték után készült cipőit.
A. B. C. utalványok érvényesek.

Alárca

A szovjet és a földmivelők.

120 millió paraszt — szemben 2 millió gyári munkással. A külföldi államok anyagias politikája.

Dr. Deutsch Ottó, a Neue Freie Presse munkatársa, aki két ízben is hosszabb tanulmányutat tett Oroszországban, érdekes előadást tartott egy közgazdasági társaság ülésén a szovjet népi elnyomó politikájáról.

Kifejtette, hogy 1927-ig a szovjet meglepő és a kapitalista világ számára szinte érthetetlen fellendülésről tett tanúságot. A Lenin által 1921-ben kezdett politika, amely a kommunizmus a parasztság és a külföldi tőke javára erősen mérsékelte, 6 év alatt azt eredményezte, hogy a parasztok ismét kedvvel dolgoztak, s a terméseredmény fokozódott.

1926-ban a buza- és rozs-termés kerek 230 millió métermázsával csaknem elérte az 1913-as év hozadékát.

De 1927-ben 30 százalékkal, 1928-ban és 1929-ben további 30 százalékkal süllyedt, mert Lenin halála után Stalin előtérbenyomulásával a szovjet politikája a parasztokkal szemben újra élesebb lett, a tulajdonát az által minél többet akartak tőlük elvenni, aminek következtében a termés beszolgáltatása mindinkább visszafejlődött.

Egy év óta nem is közlik már az eredményeket, mert ezek annyira rosszak, hogy statisztikai közlésük csak elkedvetlenítőleg hatna. A gabona kivitele gyakorlatilag teljesen megszűnt, mivel Stalin kényszerítő rendszabályai az orosz parasztok passzív rezisztenciával válaszoltak, ami mindinkább aktív ellenállássá válik.

A szovjetnek életkérdése, hogy elnyomja a parasztságot.

Igy jutunk el a mai orosz rendszer megértéséhez.

A szovjet-kormány az 1917—21-es forradalmi évek után mintegy 120 milliónyi parasztlakosságot talált az országban, a mellyel szemben 2 millió gyárimunkás állott. Ez a 2 millió volt

a kommunizmus egyetlen megbízható gárdája, ezt kellett mindenáron erősíteni és szaporítani.

Ha a szovjet agrár-politikát üzne, a kormányzás súlypontja átmenne a parasztokra, s a kommunizmusnak csakhamar vége lenne. Saját létfenntartása miatt kénytelen tehát ipari politikát üzni és a konzervatív mezőgazdaság ellen minden eszközzel küzdeni. Ezért kénytelen a mezőgazdaságból a lehető legtöbb erőt áttelepíteni az iparra és ezzel kapcsolatban, minthogy Oroszország ipara eredetileg nem tudott ilyen sok munkást elhelyezni, folytonosan új üzemeket létesíteni, tehát az iparosodást, illetve a tuliparosodást forszírozni.

Ezenkívül hadseregre is van szüksége, amihez szintén egy független szovjet-nagyipar létesítését kellett célul kitűznie.

Viszont Oroszország, mint állam, nem indulhat virágzásnak, ha az ipari politika helyett nem agrár-politikát üz. Ameddig a parasztok a többtermelésből hasznot húztak, beszigáltatták a gabonát, ezt azután külföldre lehetett vinni. Tényleg az export 1928-ig évről-évre emelkedett. Ilyen módon az oroszok a bevitt is növelhetik anélkül, hogy kereskedelmi mérlegük passzívává vált volna.

Kinyílnak, aztán újra bezárulnak a külföldi zsebek . . .

A bevitelnek ezt az emelkedését a nyugati nagytőkés gazdaság további kedvező kilátások jeleként tekintette az Oroszországgal való gazdasági kapcsolatban. Ezért a nagytőkés államok szívesen fordulnak Oroszország felé, hitelnyújtás által nagyobb szállítási megbízásokat igyekeztek kapni és az államok is elismerték a szovjetet, hogy gazdaságilag kedvezményben részesüljenek.

Ekkor jött a gabona-beszolgáltatás csődje. 1928-ban azonban még a régi szállítási kötelezettségek lebonyolítottak. Ennek következtében az orosz kereskedelmi mérleg deficitje óriási mértékben megnőtt. 1928-ban azután erősen korlátozták a bevittet. Ugyanis a kereskedelmi mérleget ki kellett egyenlíteni, ami tényleg a bevétel megszorításával meg is történt. De, amidőn a bevétel csökkent, akkor a világ látta, hogy Oroszország nem korlátlan gazdasági lehetőségeket, hanem csak kis alkalmi üzleteket nyújt.

A hitelek erre egyszerre a legkisebbre szorították, a hitelmeghosszabbításokat pedig rövidebbre fogták.

Maga ellen hadakozik a szovjet.

A külpolitikai helyzet ennek következtében a lehető legrosszabb. Németországgal a viszony zavarossá vált, Amerika nem is gondol a szovjet elismerésére. Így a szovjetnek a paraszt elleni küzdelme most már tulajdonképpen magát a szovjetet támadja meg.

Ha a kormány nem változtat a parasztsággal szemben üzött politikáján, s nem adja fel kellő időben a tuliparosodásra való törekvést, akkor nem sokára gazdaságilag még sokkal inkább elszigetelten fog állani.

A világ csak annyiban támogatja a szovjetet, amennyiben tőle üzleteket remél. Ha ezen üzletek egészséges és egyetlen használható alapját nem az orosz paraszt nyújtja, akkor az ipar forszírozása ép oly kevésbé fog eredménnyel jární, mint a külföldi kölcsönökért való fáradozás.

Ezen érdekes fejtegetésekhez Deutsch dr. azt is hozzáfűzhetette volna, hogy a külföldi államoknak tisztán anyagi szempontból vett ilyen eljárása, amely a vallásnak Oroszországban levő elnyomatását figyelemre sem méltatja, erkölestelen önzés!

Iratkozzék be a

Tudósító Kölcsönkönyvtárába

(a Belvárosi Plébánián) Havi 50 fillérért naponta cserélhet könyvet!

Egyetemi és középiskolai tankönyveket, szótárakat, iskolaizeneműveket

pontos $\frac{1}{4}$ egynegyed áron veszek.

Könyvtárakat és egyes kötet könyveket magas készpénzért vásárol,

HUNGÁRIA ANTIQUARIUM Battyhány u. 2.

Felelős szerkesztő: vitéz Máriaöldy Márton dr.

A lapot szerkeszti: Balogh István dr.

Felelős kiadó: Szeged-belvárosi plébánia és a Katolikus Családok Szövetsége.

Hírlapkiadó- és Nyomdavállalat Rt., Szeged.